

SZAKDOLGOZAT

BÍRÓ KLÁRA BOGLÁRKA

Közoktatás vezető és pedagógus szakvizsga

Kaposvár

2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Közoktatási vezető és pedagógus-szakvizsga szakirányú továbbképzés

Szak

KISISKOLÁK HELYZETE A TABI KISTÉRSÉGBEN

Belső konzulens: Velner András
főiskolai docens

Készítette: Bíró Klára Boglárka
HXMF20
levelező

Intézet/Tanszék: Neveléstudományi Intézet

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	3
Bevezető	4
Módszerek	5
Kisiskolák: előnyök és hátrányok	6
Tabi Kistérség bemutatása, demográfiai mutatók:	9
Általános iskolák a térségben 2008-2023.....	12
Iskolák	12
Bezárások, átszervezések	15
Kányai és Törökkoppányi Iskolák fennmaradásának okai	18
Törökkoppányi Iskola fennmaradásának vizsgálata, okai.....	20
Somogy megyesi Iskola	23
Kányai Általános Iskola	25
Bábony megyeri település bemutatása	26
A Bábony megyeri Iskola bemutatása	28
Múlt	28
Jelen.....	29
Bábony megyeri Iskola - Oktatás helyzete.....	31
Személyi feltételek:	31
Intézményi statisztika - Tanulói létszámok	31
Tárgyi feltételek:	34
A pedagógiai, szakmai munka értékelése.....	35
Hátrányok; érdekességek.....	36
A Bábony megyeri Iskola veszte	37
Beiratkozás 2023/2024	40
A szabad iskolaválasztással hatási a Bábony megyeri Iskolára vonatkoztatva: egyenes út a bezáráshoz?	41
Összegzés	42
Köszönet.....	44
Felhasznált irodalom	45

Bevezető

A 2011-es közoktatási törvényben benne rejlik az az oktatáspolitikai elv, szándék, akarat, hogy a kisiskolák fennmaradjanak. A törvényben ((2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről)) a kisiskolákról az olvasható, hogy amennyiben nyolc gyermek szülei ezt igénylik – lehetővé teszi új alsó tagozatos iskolák alapítását, ezzel együtt jogszabályi szinten támogatja a már meglévő alacsony tanulólétszámú intézmények működését. A kisiskolák fenntartói (Tankerület) és a település, valamint szülők, nevelők, ezt a törvényt többször másként értelmezik. Az én olvasatomban ez úgy jelenik meg, ha 8 gyermek van az iskolában, akkor az iskola megmaradhat, nem kell félnie a bezárástól.

Ha ilyen egyszerű lenne a képlet, akkor több iskola nem érezné azt a bizonytalanságot áprilistól augusztusig, amit a mi iskolánk is érez, várva hogy lesújt-e a bezárás bárdja, vagy sem. A képlet ennél bonyolultabb. Hiába van papíron oktatáspolitikai szándék a kisiskolák fennmaradásáért, vagy települési szinten önkormányzati támogatás, esetleg szülői oldalról erős akarat a fennmaradás érdekében, ha erősebb lobbik felülírják a lehetőségeket. A marginális helyzetben lévő kisiskolák cselekvőképtelensége mögött sok ok húzódik, kezdve az ellehetetlenítéstől, a csúfos marketingstratégián át, a település szociokulturális háttéréig. Ezeket a dolgot csak részben fogja érinteni, mert ezek olyan társadalmi problémákra mutatnak rá, melyet nem kívánok kifejtteni ebben a szakdolgozatban, viszont nem hagyhatom figyelmen kívül sem.

Jelen dolgozat aktualitása onnan eredeztethető, hogy egy jelenleg 8 fős iskolában tanítók Bábonygyereken kolléganőmmel és félelemmel/izgalommal szemléljük a körülöttünk zajló eseményeket, melybe semmilyen beleszólásunk nincs. A folyamatokat leállítani, megállítani, megfordítani nem tudjuk és a kisiskola veszét nem a 8 fő alá süllyedés fogja okozni több, mint valószínű, hanem az az országos tendencia teszi a lakatot az iskolára mely jelen pillanatban szinte kezelhetetlen méreteket ölt: a pedagógushány.

A dolgozat azt a folyamatot kívánja bemutatni, hogy milyen társadalmi, demográfiai, oktatáspolitikai helyzetek vezetnek el a 156 főt oktató (1-8. osztályig) iskolától a jelen helyzetig, mikor összesen 8 gyermek alkotja az iskolát, és végesen kong a bezárás harangja.

Módszerek

A dolgozat elkészítése során kvantitatív és kvalitatív módszereket egyaránt használtam. A szakdolgozat elemzi a települési és oktatással összefüggő fellelhető statisztikai adatokat a Tabi Kistérségből, hangsúlyos szerep jutott a dokumentumelemzésre, és a részben strukturált interjúkra.

A dokumentum elemzésnél a KIR rendszerben fellelhető adatokat, dokumentumokat használtam: pedagógiai programok, szervezeti és működési szabályok, házirend és közzétételi lista. Több esetben elővettem a tisztább kép érdekében a beszámolókat is az elmúlt évről, ahol rendelkezésemre állt.

A statisztikai vizsgálatok során 2008-as év volt a fordulópont, mert a Tabi Kistérség előtte eggyel több települést foglalt magába.

Az iskolai dokumentum és statisztikai elemzések mellett nem hagyhattam ki azt a társadalmi, földrajzi közeget sem, melyben a kisiskolák vannak, így számtalan alkalommal településszociológiai és település statisztikai adatokat is elemzek.

Interjúkat sikerült készítenem több iskolaigazgatóval, tagintézmény vezetővel. Az interjúk főleg arra keresték a választ, hogy

- „Miért történt ami történt?
- Hogyan történt?
- Ki mit tesz adott helyzetben?
- Ki hogyan értékeli a kisiskoláját?
- Ki milyen előnyöket és hátrányokat lát a kisiskolák életében?
- Ki hogy látja a jövőt?”

A dolgozat fókusza főleg a Tabi Takáts Gyula Általános Iskola és AMI Bábonymegyeri Tagintézményén (későbbiekben Bábonymegyeri Iskola néven fog a dolgozatban legtöbb helyen szerepelni) van, de ennek kapcsán több kisiskola helyzete is előtérbe kerül.

A statisztikai vizsgálatok során 2008-as év volt a fordulópont, mert a Tabi Kistérség előtte eggyel több települést foglalt magába.

Köszönettel tartozom azoknak az intézményvezetőknek, akik szántak rám időt és sikerült velük elbeszélgetnem a kisiskolájukról:

- Knopf Antal Bábonymegyeri Iskola volt igazgatója
- Nagy Kornélia- Bábonymegyeri Iskola utolsó felsős osztályfőnöke, aki az utolsó 8. osztályt vitte ki.
- Lénerné Schmuck Krisztina Kányai Általános Iskola
- Csizmadia Nándor- Tabi Takáts Gyula Általános Iskola és AMI igazgatója (itt nem interjú készült, csak egy kötetlen beszélgetés, iskola jelenéről, jövőjéről- részben spontán)
- Varga Andrea- Törökkoppányi Általános Iskola vezetője
- Király Csilla- Tabi Takáts Gyula Általános Iskola és AMI Somogymeggyesi Tagintézményének vezetőjével.
- Rentler Eszter- Andocsi Szent Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Nágocsi Tagintézménye – magyar tanár
- Halász Lajosné- Tabi Takáts Gyula Általános Iskola és AMI Bedegkéri Tagintézményének volt vezetőjével.

Kisiskolák: előnyök és hátrányok

Először is érdemes lenne tisztázni, hogy mit tekintünk kisiskolának. Több tanulmány próbál erre megfelelő definíciót alkalmazni/találni, de nem minden esetben egységesek ezek a megközelítések. Egyértelmű, ha kicsi, akkor nem nagy, és már el is jutottunk a számosság fogalmához, hogy kinek mi a kicsi és mi a nagy. Találkoztam azzal a számadattal, hogy a 100 főnél kevesebb létszámmal működő iskola a kisiskola, de kértem én, mi van azzal az iskolával, aki éppen adott tanévben 102 gyermeket vett fel, hirtelen nagy iskolává nőtte ki magát? Természetesen nem. Amivel azonosulni tudtam, az Kistelepülések kisiskolái elemzésben megjelent alap volt:

„A kistelepülési kisiskolák körének meghatározásakor a következő három szempontot kell figyelembe vennünk:

- olyan falvakban működnek, ahol csak egy általános iskolai feladat-ellátási hely található;
- az iskolában egyetlen évfolyamon sincs egynél több önálló osztály;
- az iskolában nincs nyolc évfolyamos képzés (az iskolába nem jár nyolcadikos diák).

Azok az iskolák tekinthetők tehát kisiskoláknak, amelyek esetében egyfelől teljesül az első feltétel, másfelől teljesül a második és harmadik feltétel közül legalább az egyik.”¹

Forray R. Katalin Nagy József 1974-es tanulmányából idéz, ami elgondolkodtató, mégis olvasásakor figyelembe kell venni a kort melyben íródott: „A hetvenes évek fordulóján végzett nemzetközi tudásszintmérés (IEA) azt az eredményt hozta, hogy Magyarországon az osztatlan iskolák alsó tagozatosai jobb eredményt értek el olvasásból, számolásból, mint a nagyobb községek iskolásai, sőt eredményeik azon a szinten voltak, mint a településhierarchiában jóval magasabb szinten álló városi iskolások (Nagy, 1974²).”³

Az azóta eltelt idő nem kedvezett az osztatlan osztályok/iskolák megítélésének. Az aprófalvas településszerkezet és a demográfiai csökkenés eredménye, hogy a kistelepülések egyrésze elvesztették kisiskolájukat, vagy éppen összevonni kényszerültek osztályokat a megmaradás érdekében. Pont ez a kényszer és satu, vetítette maga elé azt a képzetet, hogy ez egy szükséges rossz megoldás, vagyis a tanulásszervezésnek egy kikényszerített válfaja, mely kevésbé eredményes, mint az osztatlan oktatás, éppen ezért kerülendő.

„Az 1–4. évfolyamon a diákok 4,0%-a, az 5–8. évfolyamon pedig a tanulók 1,0%-a jár kettő, három vagy négy évfolyamba sorolt tanulók részére szervezett összevont osztályba.”⁴

Ha ma végeznénk el egy országos reprezentatív vizsgálatot az eredményesség kérdéskörében osztott vagy osztatlan oktatásból érkező tanulók között, akkor ez csak abban az esetben lehetne reprezentatív, ha a tanuló eredményével együtt megjelenne mindenkinél az adott társadalmi közeg, ahonnan érkezik a tanuló; vizsgálat lenne a tanulók szociokulturális háttéréről; a szülő iskolai végzettségéről, lakhatásról stb.

Beláthatjuk, hogy ez reménytelen vállalkozás, mégis úgy vélem, hogy számtalan előnye lehet az osztatlan oktatásnak is, még ha a mi gyermekeink nem is minden esetben olyan eredményesek, mint az osztatlan (városi) iskolába járó tanulótársaik. Egy 2005-os tanulmányban „A továbbtanulási adatok alapján úgy tűnik, hogy a kisiskolák eredményessége

¹ Kistelepülések kisiskolái. (2006) Az Oktatáspolitikai Elemzések Központja nyilvános közpolitikai elemzése. 7.o. sul Nova Kht., Budapest

² Nagy J. (1974): Iskolaelőkészítés és beiskolázás I–II. Neveléstudomány és társadalmi gyakorlat. Akadémiai, Budapest. id. Forray (2008)

³ Forray R. Katalin (2008): Falusi kisiskola a lokális társadalomban 248. in: Kozma Tamás-Perjés István szerk: Új kutatások a neveléstudományokban, 2008 <https://mek.oszk.hu/09300/09362/09362.pdf>

⁴ Oktatási adatok 2019/2020 in: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas1920/index.html>

nem marad el a nagyobb falusi iskolákétól”, ha a szülők iskolázottságát is figyelembe vesszük. (Hermann 2005)⁵. Alapvetően ugyanezek az eredmények a kompetenciamérések tekintetében.

Minden iskolaigazgatótól, akivel interjút készítettem megkérdeztem, hogy mit gondol milyen előnye, illetve hátránya van egy kisiskolának.

Az előnyök felsorolásánál a családias légkör; az egyéni differenciált oktatás; a tanulóra jutó nagyobb figyelem; az alacsonyabb osztálylétszám; a családokkal való közvetlenebb kapcsolat volt mérvadó.

A hátrányok felsorolásánál volt, ahol előjött a hátrányos helyzet, adott esetben szegregáció; függőség a nagyiskolától, bezárás veszélye, valamint nehézség a tanulásszervezésben (1-4 összevonásnál). Ehhez több vezető is hozzáfűzte, hogy gyerekek szempontjából nem lát hátrányt csak előnyöket, viszont a pedagógusok oldaláról, főleg vezető pedagógus oldaláról ott van, hogy egyszemélyben kell mindent megoldani, elintézni, kezelni.

A többségi társadalom úgy véli, hogy a kisiskolák (falusi) eszközkészlete, felszereltsége eltér a várositól. Az én kutatásom szerint is eltér, de nem úgy ahogy azt a többségi társadalom véli. Ha számszerűsíténénk és nem arányaiban vizsgálnánk az eszközellátottságot, akkor valóban alul maradnának a kisiskolák a Tabi Kistérségben is, de ha gyermeklétszámra vetítjük az eszközöket (tanulási és okoseszközöket is beleértve), akkor máris látható válna, hogy nagy eltérések vannak.

Csak ha a Bábonymegyeri Iskolát nézem, akkor 8 gyermekre jut 10 tablet, tehát mindenki kezébe tud adni órán a pedagógus tabletet, két okostábla van az iskolában, rengeteg tanulást segítő eszköz, főleg a matematika tanítás területén. De Kányában még két drónnal is rendelkezik az iskola, Bábonymegyer és Somogymeggyes meg több doboz robotlegót tudhat amagáénak.

Ezen eszközdőmping oka, pedig az Európai Unió pályázati források tömkelege, mely a hátrányos helyzetű diákok felzárkóztatása érdekében íródott. (Mivel én eddig csak ilyen kis iskolában voltam, ezért meglepve tapasztalom, hogy neves iskolák nem rendelkeznek olyan eszközökkel, melyekkel mi már 6 éve is rendelkezünk.)

⁵ Hermann Zoltán (2005): A falusi kisiskolák és a méretgazdaságossággal összefüggő hatékonyságveszteségek

Tabi Kistérség bemutatása, demográfiai mutatók:

A Tabi kistérség teljes területe hozzávetőleg 42724 hektár, amelyen nagyjából 12 500 fő él. Területének népsűrűsége körülbelül 31 fő egy négyzetkilométeren. A kistérség központja Tab. A Tabi Kistérség összesen 24 településből és 40 hozzájuk kapcsolódó településrészből áll.

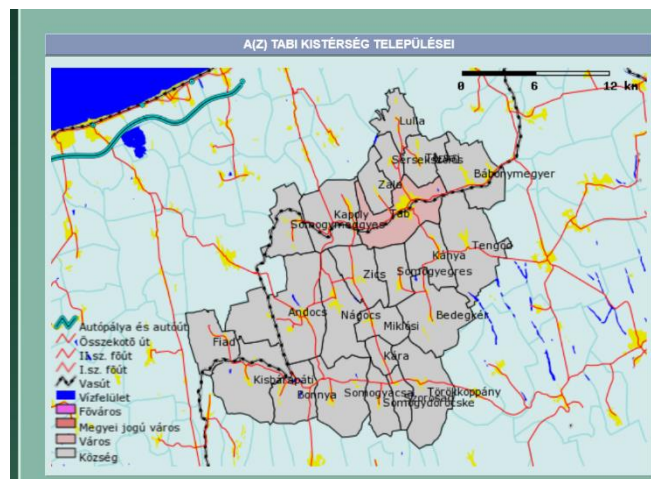
A 24 település a következő:

Név	Népesség (fő)
Andocs	1 080
Bábonymegyer	814
Bedegkér	394
Bonnya	260
Fiad	124
Kánya	434
Kapoly	639
Kára	64
Kisbárapáti	413
Lulla	213
Miklósi	226
Nágocs	609
Sérsekszőlős	143
Somogyacsa	182
Somogydöröcske	135
Somogyegres	197
Somogymeggyes	477
Szorosad	101
Tab	4 270
Tengőd	447
Torvaj	250
Törökkoppány	422
Zala	246
Zics	339
Összesen	12 479

Adatforrás: KSH 2020.

A 24 település egyetlen központi kisváros körül helyezkedik el, mely kisváros lélekszáma nem éri el az 5000 főt sem.

A tabi kistérségben elhelyezkedő települések jól láthatók a térképrészleten (forrás: https://www.teir.hu/rqdist/main?rq_app=kister_info_09&rq_proc=alap&xterkod=4409)⁶

A terület Somogy vármegye északkeleti részén, a Balatontól délre található. A Balaton közelsége megelőlegezhetne egy fejlődő térségi régiót, de sajnos a valóság éppen az ellenkezője. 2012-ig a települések valójában elzártan helyezkedtek el Külső-Somogy dobjai között, és nagyon kevés esélyük volt az ország gazdasági vérkeringésébe bekapcsolódni. Ez az elzárt térség 2012 után kapott egy új esélyt, amikor megépült egy új összekötő út, mely közvetlen kapcsolatot hozott létre a térség kisvárosa Tab és Zamárdi között, valamint ezt az utat bekapcsolták az M7-es autópályába is. Az új nyomvonal kialakítása lehetővé tette, hogy 15 percen belül elérhető legyen Tabról a Balaton és az M7-es autópálya is. Ennek természetesen a beruházást követő 10 év után már vannak érezhető hatásai, de a hatások sok esetben nem az itt élőknek kedveznek. A Balaton közelsége valóban új utakat nyitott, de általában a fővárosból érkezők számára, akik itt vásárolják fel az ingatlanokat, melyeket csak üdülő célzattal tartanak fent, mely nemhogy kedvez a térségnek, de valójában sokszor árt is, hisz az ingatlanok értéke már az egekben van, és az itt élő fiatalok kénytelenek délebbre költözni, ahol fele áron jobb ingatlant tudnak vásárolni. Így ugyan nincs eladó ház a településeken, de ez nem minden esetben pozitív, gondoljunk csak a kisiskolák helyzetére, hisz az itt élő népesség nem növekszik, hanem csökken.

⁶ URL: https://www.teir.hu/rqdist/main?rq_app=kister_info_09&rq_proc=alap&xterkod=4409

Amennyiben a TeIR és KSH-TSTAR adatokat végigbongésszük a településekre vetítve, akkor a demográfiai adatok között a természetes szaporodást valamint az öregedési indexet prezentáló táblázatok megmutatják, hogy a településeken az átlagéletkor nő, de egyre kevesebb a gyermekek száma az állandó népességen belül.

Az alábbi táblázatban jól látszik, hogy 7 évre visszamenőleg az állandó lakónépesség száma hozzávetőleg 500 fővel csökkent. De érdekesség szempontjából vegyünk egy 2008-as adatot is (azért nem előbbi, mert akkor a kistérség része volt még Karád, és ő kilépett), amikor a térség lakónépessége 14 139 (Forrás: KSH) volt, akkor jól látható, hogy majdnem **2500 fővel csökkent** 13 év alatt a térség lakosság száma, és a tendencia mai napig folytatódik.

Tabi járás	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lakónépesség (dec. 31.) (fő)	12315	12239	12082	11796	11753	11719	11705
Állandó népesség (dec. 31.) (fő)	12934	12853	12758	12580	12491	12479	12417

Forrás: Teir Tablók- saját összeállítás

Ha a fenti adathoz hozzátesszük a gyermekek számát 0-14 éves korig, akkor talán jól érzékelhető, hogy 7 év alatt a térségből „eltűnt” 56 gyermek csak az elmúlt 7 évben. Az eltűnt szó nem szó szerint értendő természetesen, ebbe beleszámolhatjuk a meg nem született gyermekeket és az elvándorló lakosságot is, akik máshol alapítottak családot.

Tabi járás	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Állandó népesség; 0-14 éves férfiak (dec. 31.) (fő)	871	867	870	849	843	852	848
Állandó népességből a 0-14 éves férfiak aránya (százalék)	6,73	6,75	6,82	6,75	6,75	6,83	6,83
Állandó népesség; 0-14 éves nők (dec. 31.) (fő)	773	779	750	727	727	743	740

Állandó népességből a 0-14 éves nők aránya (százalék)	5,98	6,06	5,88	5,78	5,82	5,95	5,96
---	------	------	------	------	------	------	------

Forrás: Teir -saját összeállítás

A fenti táblázatokat csak kiegészíti ad a természetes fogyás adatait bemutató táblázat, és bizonyosságot nyer, hogy az elmúlt évek nem kedveztek a Tabi Kistérségnek demográfiai szempontból. Ehhez járul hozzá, hogy a települések lakosságmegtartó ereje nem eredményes, éppen ezért az elvándorlás is magas a térségben.

Tabi járás	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Természetes szaporodás, fogyás (ezrelék)	-10,96	-7,41	-10,28	-9,13	-9,51	-8,78	-14,52

Forrás: Teir -saját összeállítás

Általános iskolák a térségben 2008-2023

Felvetődik a kérdés, hogy miért pont a 2008-as dátum érdekes ebben a tanulmányban. 2008-ig a Tabi Kistérség magába foglalta még Karád települést, majd Karád 2008-tól már nem a kistérség része, így torzítanak a korábbi adatok, hisz egy év alatt is jelentős gyermeklétszám csökkenést tudnánk statisztikailag mérni.

Így az adatok, mellyel dolgozom főleg a 2008-as évtől fognak egy képet alkotni a 2022/2023-as tanévig bezárólag. Ez a kb. 15 év szépen rámutat azokra a demográfiai, adott esetben oktatáspolitikai irányra is, melyek a jelenleg a térség iskoláinak megszűnését, vagy megmaradását eredményezte/eredményezi.

Iskolák

2013 előtt az helyi Önkormányzatok tartották fent az iskolákat, a Többcélú Kistérségi Társulással karöltve. Egységes rendszert próbáltak meg kidolgozni, mely természetesen nem minden esetben volt működőképes. Annak érdekében, hogy a kistérségben folyó munka

gazdasági és szakmai oldalról is egységes és átlátható lehessen ezért 2009-ben mikrokörzeti társulások jöttek létre⁷.

Andocs központú mikrokörzet:

Települések: Andocs, Kisbárapáti, Bonnya, Fiad, Nágocs, Zics

Intézmények:

- Andocsi Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola Kisbárapáti
- Általános Iskola Nágocs
- Óvoda Nágocs
- Óvoda Zics

Tab központú mikrokörzet:

Települések: Tab, Lulla, Sérsekszőlős, Torvaj, Zala, Kánya, Somogymeggyes, Kapoly, Tengőd, Bedegkér, Somogyegres, Bábonymegyer

Intézmények:

- Tabi Általános Iskola és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat
- Bábonymegyer Általános Iskola (tagintézmény)
- Somogymeggyes Általános Iskola (tagintézmény)
- Bedegkér Általános Iskola (tagintézmény)
- Egységes Pedagógiai Szakszolgálat2 (intézményegység)
- Szivárvány Óvoda
- Somogymeggyes Napköziotthonos Óvoda (tagintézmény)
- Bedegkér Napköziotthonos Óvoda (tagintézmény)

Törökkoppány központú mikrokörzet:

Települések: Törökkoppány, Kára, Miklósi, Somogyacsa, Somogydöröcske, Szorosad

Intézmények:

- Törökkoppányi Általános Iskola és Óvoda

⁷URL: <https://adoc.pub/koppany-vlgye-tbbcelu-kistersegi-tarsulas-kzoktatas-fejleszt696d97f8bc2f4bd64ac36fa030ecdf2f36349.html> - sajnos ez csupán egy javított korrektúrázott jegyzet, de az eredeti megtalálható Tab, Petőfi u. 4. sz. alatt (Kistérségi Társulás iroda)

Kánya központú mikrokörzet (csak iskola):

Települések: Kánya, Tengőd

Intézmények:

- Kányai Általános Iskola
- Tengődi Általános Iskola

Tengőd központú mikrokörzet (csak óvoda):

Település: Tengőd, Kánya

Intézmény:

- Tengődi Óvoda
- Kányai Óvoda

Kisbárapáti központú mikrokörzet (csak óvoda):

Település: Kisbárapáti, Bonnya, Fiad

Intézmény:

- Kisbárapáti Óvoda

Itt még jól látható, hogy önkormányzati fenntartású iskola 10 db van a térségben, és ezt egészíti ki Tabon a Kaposvári Püspökség által fenntartott Szent Gellért Római Katolikus Általános Iskola és Óvoda.

Az alábbi táblázatban összefoglalva láthatjuk, hogy a 2008-tól a 24 település gyermekei melyik iskolákat választották a térségben és szemléletesen látható, hogy kiknél működött 8 osztály és kiknél csak a 4 osztály.

Települések	Andocs	Kisbárapáti	Nágocs	Kánya	Tengőd	Bedegkér	Somogyeggyes	Bábonymegyer	Tab	Törökkoppány
Andocs	1-8									
Kisbárapáti	5-8	1-4								
Nágocs			1-8							
Zics			1-8							
Bonnya	5-8	1-4								
Fiad	5-8	1-4								

Kánya				1-4					5-8	
Tengőd					1-4				5-8	
Kapoly									1-8	
Bedegkér						1-4			5-8	
Somogy megyes							1-4		5-8	
Bábonygyer								1-8		
Tab									1-8	
Lulla									1-8	
Sérsekszőlős									1-8	
Zala									1-8	
Torvaj									1-8	
Törökkoppány										1-8
Kára										1-8
Somogyacsa										1-8
Somogydöröcske										1-8
Szorosad										1-8
Miklósi										1-8

Forrás: Koppány-völgye Fejlesztési terv 2007; 2009. ⁸

Az elmúlt időszakban a népesség fogyása egyenes arányosságot mutatott az iskolák fogyásával.

A térségben 2016-ig az alábbi települések tartottak fent általános iskolát:

Andocs, Bábonygyer; Bedegkér; Kánya; Kisbárapáti, Nágocs, Somogy megyes; Tab, Tengőd; Törökkoppány. Tab az egyetlen település, ahol két iskola is működik. A Tabi Kistérségben 2016-ban még 11 iskola működött, majd ez a szám, a 2021-es tanévre lecsökkent 8 iskolára.

Az alábbi összesítő táblázatban jól látszik az iskolák számának csökkenése.

Tabi járás	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Általános iskolák (db)	11	11	10	10	10	9	8

Bezárások, átszervezések

2017-től 3 településen zárt be az iskola: Tengőd, Bedegkér és Kisbárapáti.

⁸URL: <https://adoc.pub/koppany-vlgye-tbbcelu-kistersegi-tarsulas-kzoktatas-fejleszt696d97f8bc2f4bd64ac36fa030ecdf2f36349.html>

- 2017. augusztusában megszűnt Tengődön az iskola;
- 2020-ban augusztusában megszűnt Bedegkén az iskola;
- 2021-ben augusztusában megszűnt Kisbárapátiban az iskola;

A 2020-as iskolabezárás oka, hogy Bedegkén a két tanítónő közül pont az, aki az iskolát vezette nyugdíjba ment és ugyan meghirdették az állást, de nem volt jelentkező rá, így bezárni kényszerültek, és a gyerekeket átirányították a Tabi Takáts Gyula Általános Iskolába.

A 2020-as tanév előtt a Tabi Takáts Gyula Általános Iskola mindhárom kisiskolája fogytán volt tanítónőből, így 4 állás volt szabadon: Bábonymegyeren két állás; Bedegkén egy állás és Somogymeggyesen is egy állás várta a pályázókat, akik nem nagyon voltak.

Bábonymegyerre érkezett egy pályázat, amivel már el lehetett indítani a tanévet, főleg úgy, hogy a Bedegkér bezárása miatt egyedül maradt pedagógusnak felajánlották, hogy Bábonymegyerre avanszájon át és ő elfogadta a lehetőséget, igaz így napi 40 km-t autózik a lakhelye és a munkahelye között.

2021-ben ugyanez a folyamat lezajlott Kisbárapátiban, ahol a pedagógushiány miatt kénytelenek voltak szüneteltetni egy évre az oktatást a törvényi feltételeknek megfelelően és a gyerekeket szintén átirányították az Andocsi Általános Iskolába.

A következő tanévben (2023/2024-es tanév) a Kányai Általános Iskola és a Tabi Takáts Gyula Általános Iskola kerül szembe a pedagógushiánnyal, melyet mindenki a maga módján próbál megoldani.

A Kányai Általános Iskolában megmaradt a vezető, de a párja nyugdíjba ment és próbál pedagógustársat találni, eddig sikertelenül, de tervbe van, hogy probléma esetén nyugdíjas pedagógussal pótolja a hiányzó kollégát. Ez az egyetlen lehetősége a túlélésre és egyetlen lehetőség, hogy ne zárjon be az iskola.

A Tabi Takáts Gyula Általános Iskola jobb helyzetben van, mert a Bábonymegyeri Iskolában van két pedagógusa 8 -9 gyermekkel és amennyiben itt szünetelteti az oktatást máris nyer két pedagógust a hiányzó helyekre.

Csak ebből a pár példából is jól látszik, hogy az elkövetkező időszakban a legnagyobb problémát a térségben nem csak a csökkenő gyermeklétszám jelenti (sőt), hanem az öregedő pedagógus társadalom, akik helyére szinte lehetetlen új kollégát találni.

A 2022/2023-as tanévben az alábbi településeken vannak még iskolák (Tabon 2 iskola):

- Andocs,
- Bábonymegyer;
- Kánya;
- Nágocs,
- Somogymeggyes;
- Tab,
- Törökkoppány,

Összesen 3 „nagy” iskoláról beszélhetünk a térségben: Tabon; Andocson és Kányában van olyan iskola, ahol 1-8-ig tanulhatnak a gyerekek, és a hármas mellett van egy kakukktojás is a Kányai Általános Iskola. Érdekesség, hogy egy kisiskola nem veszítette el szuverenitását és nem olvadt be, az a Kányai iskola volt (Kányán jelenleg 15 tanuló van összevont 1-4-ig oktatásban). A többi település kisiskolái vagy bezártak, vagy tagintézménnyé, esetleg telephellyé váltak, ilyen jelenleg: Bábonymegyer, Somogymeggyes és Nágocs.

Ha figyelembe vesszük, hogy 15 évvel ezelőtt még a 24 településből 10 település volt büszke iskolájára, akkor elég megdöbbenő, hogy összesen 3 település büszkélkedhet „igazi” iskolával, míg a többi így-úgy beolvadt valamelyik nagyiskolába, és telephelyként, tagintézményként, vagy egyre csökkenő gyermeklétszámmal próbál fennmaradni.

A Koppány-völgye Többcélú Kistérségi Társulás Társulási Tanácsa megbízott 2007 és 2009 között egy céget, hogy készítsen egy közoktatásfejlesztési tervet, mely terv csak körülményesen elérhető az internetről⁹, mégis némi kutatás után használható: ebben a tervben egy **2008-as** adat szerint az alsó és felső osztályos tanulók összlétszáma a Tabi Kistérségben **906 fő** volt. Ha összehasonlítjuk a mellette lévő táblázattal, akkor látszik, hogy a gyermeklétszám **666 főre** csökkent.

	2008.	osztályok száma	
Település	létszám	1-4	5-8
Andocs	142	4	4

	2022/23	osztályok száma	
Település	létszám	1-4	5-8
Andocs	106	4	4

⁹ Forrás: <https://adoc.pub/koppany-vlgye-tbbcelu-kistersegi-tarsulas-kzoktatas-fejleszt696d97f8bc2f4bd64ac36fa030ecd2f36349.html> - sajnos ez csupán egy javított korrektúrázott jegyzet, de az eredeti megtalálható Tab, Petőfi u. 4. sz. alatt.

Kisbárapáti	26	2	0
Nágocs	65	2	4
Kánya	15	1	0
Tengőd	16	1	0
Tab	401	8	11
Bedegkér	17	1	0
Somogy megye	22	1	0
Bábony meyer	79	2	4
Törökkoppány	123	4	4
Összesen	906	26	27

Forrás 2008-as adatokhoz: Koppány-völgye Többcélú Kistérségi Társulás Közoktatás-fejlesztési Terve, 2007., 2009.¹⁰

Kisbárapáti	0	0	0
Nágocs	57	2	2
Kánya	15	1	0
Tengőd	0	0	0
Tab	342	8	8
Bedegkér	0	0	0
Somogy megye	15	1	0
Bábony meyer	8	1	0
Törökkoppány	123	4	4
Összesen	666	21	18

Forrás 2022/2023-as adatokhoz: Oktatási Hivatal iskolai közzétételi listái és személyes gyűjtés eredménye.

Ha a 2008-as adatokat és a 2022/2023-as mai legfrissebb adatokat összevetjük, akkor szépen látszik az a demográfiai visszaesés az általános iskolai gyerekek számánál, mely sok részben válaszul szolgálhat a kisiskolák bezárására. **Összesen 15 év alatt 12 osztállyal indítottak kevesebbet, és 240 fővel kevesebb gyermek jár a Tabi Kistérség iskoláiba.**

Két dolog is szemet szúrhat a fenti adatok tanulmányozásánál, egyrészt, hogy vannak iskolák, ahol szinte teljesen megegyezik a 2008-as és a mai gyermeklétszám adat, és van olyan iskola,

[Kányai és Törökkoppányi Iskolák fennmaradásának okai](#)

Kánya és Törökkoppány hihetetlen de azonos gyermeklétszámmal dolgozik most is, mint 15 évvel ezelőtt. Vajon hogyan lehetséges ez?

¹⁰ In: <https://adoc.pub/koppany-vgye-tbbcelu-kistersegi-tarsulas-kzoktatás-fejleszt696d97f8bc2f4bd64ac36fa030ecdf2f36349.html> - sajnos ez csupán egy javított korrektúrázott jegyzet, de az eredeti megtalálható Tab, Petőfi u. 4. sz. alatt. 18-19. o.

Mindkét iskolánál részben ugyanaz a válasz: hitelesek maradtak a helyi családok számára, vagyis mindent elkövettek, hogy a helyben lakó gyermekek a helyi iskolába írássak a gyermekeiket. De ez nem lett volna elég a megmaradáshoz, hisz a gyermeklétszám mindkét településen erősen lecsökkent. Segítségül szolgált mindkét iskolának a földrajzi elhelyezkedésük és ennek következtében bekövetkezett bejáró diákok számának emelkedése.

Ha a KSH és Teir adatokat ideillesztjük Törökkoppány és Kánya vonatkozásában, akkor látható, hogy ezek a települések sem kerültek el a Somogy vármegyei kistelepülések sorsát: csökkent a lakosságszám és csökkent a gyermekek száma is. Törökkoppány lakosságszáma a majdnem 15 év alatt 52 fővel csökkent és azt is látjuk, hogy a 14 éves korig a gyermekek száma 38 főre csökkentek az 51 főről. Mégis ma ugyanannyian tanulnak az iskolában, mint 15 éve.

Törökkoppány (2009)	2008	2018	2019	2020	2021
Állandó népesség (dec. 31.) (fő)	463	402	413	422	411
Állandó népesség; 0-2 évesek (dec. 31.) (fő)	6	9	11	9	7
Állandó népesség; 0-14 éves férfiak (dec. 31.) (fő)	28	17	16	18	18
Állandó népesség; 0-14 éves nők (dec. 31.) (fő)	23	20	20	20	20
Általános iskolai osztályok a nappali oktatásban (db)	7	8	7	8	8
Egy osztályra jutó nappali tagozatos tanulók az általános iskolákban (fő)	17,86	16,63	17,43	16,13	15,25
Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (százalék)	74,4	88,72	85,25	84,5	84,43
Óvodába beírt gyermekek (fő)	31	27	26	24	22

Forrás: Teir tábla- saját összeállítás

Mi a recept? Mindkét iskolát vizsgálva (interjú az iskolaigazgatókkal) részben ugyanaz a válasz:

Fő cél volt, hogy mindenáron megmaradjon az iskola, mind a gyerekek, mind a pedagógusok érdekében. Mindent elkövetett az iskolavezetés, hogy a helyben lakó szülők a helyi iskolába írassak a gyermekeiket. Ehhez nem csak elhatározás és munka kellett, hanem hitelesség is. De ez sem lett volna elég a megmaradáshoz, hisz a gyermeklétszám mindkét településen erősen lecsökkent. Tehát, hogy biztos legyen az iskola fennmaradása nem volt elég, hogy minden helyi gyermek helyben maradjon, hanem gyermekeket kellett még „szerezni valahonnan”.

Törökkoppányi Iskola fennmaradásának vizsgálata, okai

Törökkoppány földrajzi szempontból elméletben kedvező helyzetben van/volt, mert sok aprófalú vette körbe és közelben nem volt város, tehát lassan kinőhette magát és befogadó intézménnyé válhatott a környék gyermekei számára: „A gyermeklétszám rohamos csökkenése és a szakos oktatás igénye tette szükségessé az 1962-ben kezdődő körzetesítést. Miklósi, Kára és Szorosad felső tagozatosai voltak az első bejárók. 1966-ban a somogydöröcskei felsősök követték őket. 1970-től már a somogyacsaiai és a gerézdpusztaiak is bejártak. 1974-ben a szorosadi alsó tagozat bevonására került sor. 1977-ben a zicsi felső tagozatosokat fogadta az iskola, majd 1981-ben a somogyacsaiai és a somogydöröcskei alsó tagozatosok is Törökkoppányba kerültek.”¹¹ Tehát látható, hogy az alábbi települések gyermekei ebben az iskolában összpontosultak: Miklósi, Kára, Szorosad, Somogydöröcske, Somogyacsa, Gerézdpuszta, Zics. Mivel a környező települések lélekszáma egyre csökkent ezért már ezek a települések sem voltak alkalmasak rá, hogy fennmaradjon egy 8 osztályos általános iskola, így nyitni kellett más határok felé. Törökkoppány Tolna és Somogy vármegye határán van, így 2007-től Tolna megye két települését célozták meg: Koppányszántót és Értényt. Értényről, viszont azt érdemes tudni, hogy a térség egyik leghátrányosabb települése, és ami létszámban előnyt jelentett, az majdnem mégis az iskola vesztét okozta, vagy okozhatta volna.

Varga Andreával készítettem egy beszélgetést 2018-ban. Ebből az interjúból beemeltem a dolgozatba azokat a részegységeket, melyek a Törökkoppányi Általános Iskola fennmaradását eredményezhették.

Varga Andrea a Törökkoppányi Általános Iskola igazgatónője sokat küzd azért, hogy iskolája fennmaradjon. Szerinte az iskola fennmaradása az egyik elsődleges cél, majd ezzel párhuzamosan jön az oktatás/nevelés, de akár az oktatás csökkentése is belefér a koncepciójába, amennyiben az **sok, boldog, elégedett** gyermeket eredményez.

¹¹ Törökkoppányi Általános Iskola Pedagógia Program 2021. 9. o. URL: <https://kir2info.kir.hu/pub/Index/034138>

Az iskola fennmaradásáért küzdeni kellett eddig is és küzdeni kell ma is, de ehhez a küzdelemhez nagy adag **szemléletváltásra** van szükség szerinte.

„Már nem lehet felsőbbrendű az iskola- ezért sok odafigyelés és sok olyan gesztus kell, mellyel meg lehet tartani – fenn lehet tartani a koppányi iskolát. Ez egy verseny, melyben nem lehet hibázni. A mai nap tévedése a jövőben végzetes lehet. Az iskola célja az is, hogy a most tanuló gyerekek is majdan ide írássak be a gyerekeiket. De ha egyik gyereket kicsapjuk, akkor annak már a testvérei nem ide fognak járni, nem lehet meg az a luxusa az iskolának, hogy szabadon döntsön jó és rossz között. Nagy csapda ez és nagy szorításu.”¹²

„2000 után átalakul sok minden: más a gyerekanyag és mások a célok is. Szükséges megtartani az iskolát, ahhoz gyerek kell. Gyerek kevés van, nem lehet válogatni.”¹³

Mivel a Törökkoppányi Általános Iskola 15 éve fogadja az Értényből (Tolna vármegye) érkező gyermekeket, ezért új módszereket és utakat kellett találniuk, hogy az eltérő szociokulturális háttérrel rendelkező, mélyszegénységből érkező gyerekek integrálhatók legyenek az iskolába, úgy, hogy a helyben lakó szülők bizalma megmaradjon. „Sok nehézség van a cigány gyerekekkel, hisz más szociokulturális háttérrel rendelkeznek, mint a pedagógusok, akik őket oktatni/nevelni próbálják. Ha egy tanár gyenge jellem, itt hamar elbukik. Poroszos megoldások ebben az esetben nem jöhetnek szóba.”¹⁴

Mivel az értényi gyerekekért verseny alakult ki Törökkoppány és Nagykónyi iskolái között, ezért mindenki a versenyben azt az eszközt választja, mely számára elérhető, és kivitelezhető.

Az igazgatónő eszközei a következők:

- Értény és az értényi szülők előtérbe helyezése. Kiemelten foglalkozik az értényi szülőkkel.
- Szülői értekezletek kihelyezése Érténybe.
- Évzáró, évnyitó ünnepség Értényben.
- Szülőklubot indított tréner segítségével Értényben a szülőknek.
- Csoportfoglalkozás a szülőkkel.
- Napi kapcsolat és tegeződő viszony a családokkal.

¹² Interjúrészlet: Varga Andrea Törökkoppányi Általános Iskola

¹³ Interjúrészlet: Varga Andrea Törökkoppányi Általános Iskola

¹⁴ Interjúrészlet: Varga Andrea Törökkoppányi Általános Iskola

(Interjú alatt egy fél mondat erejéig szóba került, hogy a másik iskola iskolakezdéshez nyújt támogatást, pl. iskolatáska minden elsősnak, de ennek nem jártam utána)

Az interjú alatt több dolgot kihangsúlyozott, mely a fentiek mellett fontosnak tart:

- Tehetséggondozás (Arany János program);
- Szemléletformálás mindhárom szektorban: gyerek, szülő, pedagógus;
- Esélyteremtés;

„Ez lassú folyamat és sokszor kudarcos, hisz, ha egyetlen fél is hibázik, akkor visszaesés tapasztalható. Gond, ha egyetlen gyenge láncszem van, akkor ezek a gyerekek észreveszik azt és kikezdi, akár egész iskola bukhat rajta. Múlt év tanulsága ez volt (2017). Fontos a magatartásproblémák kezelése, az egységes fellépés, az egységes álláspont szülő/pedagógus szoros kapcsolata és a nyomon követés. Ez ha nem történt meg napi szinten, akkor bukásra van ítélve a dolog. Volt olyan pedagógus, aki betartotta a nyomonkövetést összezárt a gyerek mögött a gyerekért, ott nyert ügy. És volt olyan, aki ellazsálta ezt, vagy nem tudta végigvinni, ott ismételt fellángolások. A vége az lett, hogy pár gyereket el kellett bocsátani.”¹⁵

Problémát jelent az iskolában a nem egységes pedagógusi közösség; az új gyermekanyag és módszerek új terhet rónak a pedagógusokra, melyet nem mindenki szeretne; valamint vannak olyan újszerű módszerek, mely a hagyományosnak vélt tanár/diák kapcsolatba nem építhető be néhány tanár véleménye szerint.

„Elmúlt év váratlanul ért minket, a problémák halmaza, nem voltunk felkészültek, kapkodtunk, nem voltunk következetesek és mások voltak az elképzelések, ez majdnem végzetes volt. Hisz pár család tönkre tudja tenni az iskola hírnevét, ha pedig nem iratnak ide több gyereket, akkor vége a sulinak. Kényes kérdés. Kicsapok pár gyereket, és akkor rend lesz, de elvesztem az értényi szülők bizalmát azzal, hogy simán kirúgjuk a gyerekeiket, vagy kötélváltást és megpróbáljuk a lehető legjobb megoldást megtalálni. Ennek orvoslása lett egy új program bevezetése: Arizóna program. Szeptembertől.”¹⁶

/ Arizóna program: Célja a tanórai magatartási zavarok kezelése, az órák tehermentesítése a renitens tanulóktól, a tanuló zavartalan tanuláshoz való jogainak, valamint a tanároknak a zavartalan tanításhoz való jogainak biztosítása. A program a tanuló saját döntésén, felelősségvállalásán alapszik. A tanuló dönthet, hogy képesek-e a szabályok szerint az órán dolgozni vagy önként elhagyják a tantermet. Az Arizóna termet választó gyerekek kötelesek kitölteni egy helyzetfeltárási lapot, amely választ keres a viselkedés okára, beazonosítja a problémát, 101 vizsgálja a tetteinek a következményét. Ezután

¹⁵ Interjúrészlet: Varga Andrea Törökkoppányi Általános Iskola

¹⁶ Interjúrészlet: Varga Andrea Törökkoppányi Általános Iskola

tervet kell neki készíteni a viselkedése megváltoztatására és egy segítő felnőttet választhat ki. A segítő az igényekhez és a probléma súlyosságához igazodva végzi munkáját. A program sikerességét esetmegbeszélések is segítik./¹⁷

„A pedagógus elsődleges feladata a nevelés ma. Hiszem, hogy ez a feladat a szülőé elsősorban, de ma erre kényszerülünk az iskolában. Nevelni nehezebb, de nem lehetetlen, sőt.”

A fentieket kiegészíteném azzal, hogy a Törökkoppányi Iskola számtalan jó gyakorlatot indított el, de talán a leírások helyett egy pályázatuk anyagát javasolom megnézni: <https://www.youtube.com/watch?v=uV5NbDaF5zg>; ahol zenés képi anyaggal mutatják be iskolájukat a pedagógusok nagyon ötletesen, de közben láthatjuk, mennyire szerteágazó tevékenységet vállal fel az iskola (hagyományőrzés- paprikázás; kézműves műhely-szappankészítés; vállalkozói ismeretek oktatása a gyakorlatban- REAL; Koppány-Napos; erdei iskola; néptánc foglalkozások)

Somogyeggyesi Iskola

Somogyeggyes a Tabi Takáts Gyula Általános Iskola Tagintézménye, és Király Csilla a tagintézmény vezető. A vele készült interjú ugyanúgy, mint a többi interjú, csak részben volt strukturált. A kérdések zöme az éppen folyó munkára, az iskola mostani berendezkedésére és a problémákra, előnyökre, hátrányokra fókuszált. A 2019-es év volt nehéz az elmúlt időszakban, mert lecsökkent a gyermeklétszám és bizonytalanná vált az iskola helyzete. Önmagukat nagyon kicsi iskolának definiálja, ahogy összevont oktatás történik 1-4 összevonásban összesen jelenleg a 2022/2023-as tanévben 16 gyermekkel. (ha visszakeressük az adatokat jól látszik, hogy a 2008-as létszámadatok- 22 fő és mostani gyermeklétszám nem mutatnak olyan nagy eltérést, főleg ha hozzáfűzzük, hogy Somogyeggyes nem befogadó iskola, vagyis a gyerekek Somogyeggyesiek és nem más településről érkeznek, szemben Kányával, Törökkoppánnyal).

2019 után kimutatásokat készítettek, hogy várhatóan emelkedni fog a gyermeklétszám, így érdemes lesz megtartani az iskolát és sokan az iskola mellé álltak így elkerülte a bezárás veszélye, és az igazgatónő úgy érzi, hogy a bezárás most pár évig lekerült a polcról, mert jelenleg elég magas osztálylétszámuk van és ez még 3 évig biztosan fennmarad.

Mivel Somogyeggyes elzárt zsáktelepülés, és nincs a közelben olyan város, ahová szívesen beíratnák a szülők a gyerekeket, szemben Bábonymegyerrrel, így az óvodában lévő gyermekek 98 %-a biztosan a helyi iskolába kerül beíratásra.

¹⁷ Pedagógiai Program Törökkoppányi Általános Iskola 100. o. URL: <https://kir2info.kir.hu/pub/Index/034138>

A kérdések között szerepelt, hogy milyen előnyei és hátrányai vannak szerint az osztatlan, összevont osztálynak. A válaszok főleg a pozitívumok felől közelítették meg az együtt oktatás témakörét: „Nem is tudok negatív dolgot említeni, így arra nem tudok válaszolni, hogy mi a negatívuma, viszont rengeteg előnye van: családias, egyénre fókuszáló; nagyobb odafigyelés jut a gyerekekre; szakmailag több mindent meg tudunk csinálni, úgy vélem. Sokkal nagyobb az együttműködés a családok és az iskola között; a tananyagot többször hallják, így elmélyültebb tudást eredményez az oktatás.”¹⁸

Arra a kérdésre pedig, hogy szerint mi a legnehezebb ebben az iskolarendszerben a következőket mondta: „Mindenért harcolni kell, és egyszerre mindennek kell lenni, így mindenhez érteni is kell, én vagyok az iskolatitkár, én vagyok a tanító, a vezető, a technikus, sokszor a technikai munkatárs, az informatikus, a rendszergazda és minden. Mindenre egyedül vagyok és a végeken vagyok.”¹⁹

Az intézményvezető véleménye szerint csak a gyermeklétszám és a pedagóguslétszám a fontos, abból a szempontból, hogy marad, vagy bezár egy iskola. Somogymeggyes nagyon speciális helyzetben van, részben azért, mert zsáktelepülésként nincs honnan szerezzenek vidéki gyerekeket, vagyis a földrajzi adottságok nem kedveznek az iskolának, de ezzel szemben van egy nagy előnye is. Somogymeggyes hosszú évtizedek óta egy nazarénus közösség lakóhelye. A nazarénus családoknál nem ritka a 8-12 gyermek. A családok nem szeretnék gyerekeiket más településre vinni sem iskolába, sem óvodába, így egyetlen évtől eltekintve stabilnak mondható a létszáma az osztályuknak. Jelenleg a 2022/2023-as tanévben 16 gyermek jár 1-4- osztályig az iskolában.

Tanulói adatok:

1. osztály	3 fő
2. osztály	7 fő
3. osztály	4 fő
4. osztály	2 fő

¹⁸ Interjú Király Csillával a Tabi Takáts Gyula Általános Iskola és AMI Somogymeggyesi Tagintézményének vezetőjével.

¹⁹ Interjú Király Csilla lsd. fent.

Csilla mindent elkövet, hogy megtalálja a megfelelő társat maga mellé, hogy biztonságba tudhassa az iskolát, de azt is sejti, hogy miután mindketten, társával együtt pár éven belül nyugdíjba mennek, akkor nagy valószínűséggel vége lesz a Somogymeggyesi Iskolának is.

Kányai Általános Iskola

A Kányai Általános Iskola megmaradása egy csodának is tekinthető véleményem szerint. Egyetlen önálló iskola a kistérségben, ahol csak 4 osztály van. Lénerné Schmuck Krisztina igazgatónővel készítettem interjút az iskoláról.

Ha végig nézzük az előző oldalakon a számadatokat, akkor jól látszik és másodszor emelem ki a dolgozat során itt, hogy az iskola fenntartotta a 15 főt most is és 15 éve is ennyi volt a gyerekek létszáma. Vagyis úgy tűnik nem veszített diákot, míg a legtöbb iskola 20-30%-os gyermeklétszám csökkenésről is beszámolhat. Itt is feltehető a kérdés, hogy hogyan lehetséges ez?

Egyrészt földrajzi adottságának köszönheti jelenlegi osztálylétszámát. Kánya földrajzilag beékelődött a somogyi aprófalvak és Tab közé. Háttértelepülése: Tengőd, Somogyegres, Bedegkér. Miközben a felsorolt kistelepülésekből kettő is rendelkezett iskolával, melyek az idő során bezártak (Tengőd 2017-ben, Bedegkér 2020-ban). Ezekből a bezárt iskolákból a gyerekek részben Kányába kerültek és a települések gyerekeit részben ma is a Kányai Iskolába íratják be a szülők. Ezért Kánya megtartotta azt a stabil 15-ös osztálylétszámot, mely lehetővé tette, hogy a bezárás elkerülje. Ennek ellenére számtalan alkalommal szerették volna Tabi Takáts Gyula Általános Iskola tagintézményévé tenni.

Mivel csak 1-4-es összevonásban csak alsó tagozat van Kányában, ezért ésszerű döntésnek tűnt a tagintézményesítés, mégis több alkalommal sikerült kibújniuk alóla.

Természetesen az interjú során erre is kerestem a választ. Kiderült, hogy megmaradásuk másik oka, hogy az intézmény vezetője minden lehetséges eszközt megragadott, hogy meg tudja tartani az iskolát. Amikor felterjesztették az iskolát, hogy tagintézménnyé váljon, akkor összefogással, kérelmekkel a minisztérium felé mindig sikerült elérnie, hogy megmaradjon a általános iskola, még hozzá általános iskola státuszban. Ami nagy dolog, ha figyelembe vesszük a 15 főt és hogy nincs felső, csak alsó tagozat az iskolában. „Bennszülött vagyok, nekem ez az iskola nem munkahely, hanem szubjektíven kötődök ehhez a helyhez, ezeket a falakat látták a

dédszüleim is, mint ami itt van, szeretem ezt az egész világot itt.”²⁰ Ez a hozzáállás nagyban hozzájárult véleményem szerint ahhoz, hogy minden földrajzi adottság, létszám stb. mellett megmaradhasson a Kányai Iskola. Felmerült a kérdés, hogy mik az előnyei, hátrányai a kisiskolának? Elsőként említette a vezető a családias légkört, az emberközelségét az iskolának, a beágyazottságot a közösség életében; az óvoda-iskola átmenet könnyebb voltát;

Beszélgetésünkkor szó esett az összevont osztály előnyeiről és hátrányairól. Hátrányt nem tudott Kriszta sem felsorolni, csak előnyöket:

- „alsóbb évfolyamos belelát a felsőbb évfolyamosok munkájába, láthatatlanul tanul meg dolgokat;
- a felsőbb évfolyamos elmélyültebb tudást szerez, mert újból hall, lát egy tananyagot, így elmélyültebb tudást eredményez az oktatás;
- az alaptudás szinten tartása jóval könnyebb;
- kicsi osztálylétszámok- könnyebb differenciálás;
- könnyebb számonkérés szóban is;
- mindenkire rákerül a sor;
- itt minden helyzetben bevasalható az egész tananyag;
- önállóbb tanulás jellemzi a diákokat.”²¹

Jelenleg a 2022/2023-as tanév második félévében a legnagyobb probléma, hogy nyugdíjba ment az egyik tanítónő, így egyszemélyben az igazgató lát el már minden feladatot. Ez sok terhet ró rá és ellehetetleníti az iskolát hosszú távon. A kiírt pályázatra nem jelentkezett senki, így most mindent megtesz a vezető, hogy szeptemberre sikerüljön neki tanítónőt találni. Ez már a sokadik iskola a térségben, mely pedagógus hiánnyal küzd és mint a dolgozatban látható volt két kisiskolának az elmúlt években pont ez okozta a veszét.

Bábonymegyer település bemutatása

Külső-Somogy keleti részén, a Kis-Koppány patak völgyében található Bábonymegyer, Tabtól 6 kilométerre. Közúton a 65-ös főútról letérve Daránypusztánál a falu 3 km-re fekszik kelet-nyugati irányban követve a Kis-Koppány-patakot. Vasúton a Kaposvár–Siófok-vasútvonalon érhető el.

²⁰ Lénerné Schmuck Krisztina iskolaigazgatóval készült interjú 2023. 04. 18.

²¹ Lénerné Schmuck Krisztina iskolaigazgatóval készült interjú 2023. 04. 18.

Bábonymegyer lakossága még az 1990-es évek elején meghaladta a 950 főt, de a lakónépesség folyamatosan csökkent, ma már a 800 főt sem éri el. 2012 és 2016 között a lakónépesség száma 2,45 %-kal csökkent összesen 816 főről 796 főre.

A népességfogyás nem csak a településre, hanem az egész országra jellemző, azonban míg országos szinten a vizsgált időszakban a népességcsökkenés 1,02 %-v volt, a településen ez több, mint a duplája.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség²² összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma	399	414	813	49,08%	50,92%
0-2 évesek					
0-14 éves	68	57	125	8,36%	7,01%
15-17 éves	15	14	29	1,85%	1,72%
18-59 éves	244	207	451	30,01%	25,46%
60-64 éves	16	36	52	1,97%	4,43%
65 év feletti	58	100	158	7,13%	12,30%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

²²Állandó népesség. A népszámlálások továbbvezetett (számított) adata. Az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek tartoznak a bejelentett állandó népesség körébe, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk).

A Bábonymegyeri Iskola bemutatása

Múlt

A jelenlegi iskola jogelődje 1990-ig állami fenntartású intézmény volt, majd a helyi önkormányzat vette át az intézmény fenntartását 19991-től. Ez új löketet is adott az iskolának, elindulhattak a pályázat útján történő fejlesztések. 1993-ban új vizesblokk készült, majd 1998-banegy új tornateremmel bővült az iskola, és ezzel együtt két új tanterem is került a tornaterem tetejére. Az új épületrészben már nem cserépkályha, hanem gázfűtés (radiátorok, gázkazán) adta a meleget. Ezzel a bővítéssel lehetőség nyílt arra, hogy a két településrészen lévő iskola egy helyre költözzön Megyerre és ott az alsó és felső tagozatos diákok egy épületbe tanulhassanak.²³

Időközben új nevet is kapott az iskola Bábonymegyeri Általános Iskola helyett Rudnay Gyula Általános Iskola lett.

A csökkenő gyermeklétszám miatt az önkormányzat egyre nehezebb helyzetbe került a finanszírozás tekintetében. A település a végsőkéig próbált kitartani a mellett, hogy az iskola megőrizhesse önállóságát, melyet csupán 2005-ben adott fel és olvad bele a Tabi Általános Iskolába, amikor új nevet kapott, majd megint újat, mikor a tabi iskola felvette Takáts Gyula nevét.

2015/2016-os tanévtől a lejtő majdnem aljára ért az iskola és azóta is ott stagnál, hisz azóta az intézményben csak alsó tagozat van 1-4 összevonásban, az alábbi névvel:

Tabi Takáts Gyula Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Bábonymegyeri Tagintézménye. Az utolsó 8. osztály 2016-ban hagyta el az épületet, úgy, hogy csak ők voltak ott meg a kicsit. Nagy Kornélia osztályfőnök szerint „nem volt szerencsés dolog”. Ő úgy látta és az akkor igazgató is, hogy a gyermeklétszám csökkenése eredményezte azt, hogy a felsőt elvitték Tabra. Természetesen nem csak a gyerekek, hanem a pedagógusok is Tabra kerültek. A legtöbb ma Tabon oktató tanított Bábonymegyeren is. Amíg volt felső osztály, addig sok esetben a problémás gyerekeket kiküldték Bábonymegyerre, így Tabon nem okoztak gondot, Bábonymegyeren pedig nőtt a gyermeklétszám. A megkérdezett pedagógusok szerint úgynevezett „büntető telepként” is funkcionált az iskola.

²³ Pollák Zsuzsanna (2017) : A kisiskolák szerepe, lehetőségei a település (környezet) műveltségi szintjének növelésében. Budapest 2017. BME Gazdasági és Társadalomtudományi Kar Alkalmazott Pedagógiai és Pszichológiai Intézet szakdolgozat. 5-6.

Jelen

Az én életutam csak 2020 szeptemberétől köthető Bábonymegyerhez. Ebben az évben láttam meg véletlenül, hogy tanítónőt keresnek ebbe az intézménybe is. Mivel rendelkezek megfelelő végzettséggel a munkakör betöltéséhez, ezért megpályáztam az állást, melyet el is nyertem, mert nem volt más, aki ide szeretett volna jönni tanítani (még általános iskolás korú gyermekeket azelőtt soha nem tanítottam, tehát nem volt biztos, hogy engem vesznek fel, ha nagy lett volna a túljelentkezés). Azóta is több kolléga mérhetetlenül sajnálja, hogy ezt a munkát kell ellátnom itt Bábonymegyeren. Én másképp gondolom ezt.

Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	
	fő	fő	fő	fő	%
2011/2012	30	44	74	18	24,3%
2012/2013	26	30	56	15	26,8%
2013/2014	26	20	46	0	0,0%
2014/2015	24	13	37	24	64,9%
2015/2016	14	0	14	14	100,0%
2016/2017	10	0	10	10	100,0%

Forrás: TeIR, KSH Tstar²⁴

Az fenti táblázatból²⁵ jól látszik, hogy az általános iskola alsó tagozatában tanulók száma 10 év alatt a harmadára csökkent. A 2011/12-es tanévben általános iskola alsó tagozatába 30 gyermeket írtak be, addig mi 2022/2023-ban 8 gyermeket oktatunk ugyanabban az iskolában. Ezt magyarázhatnánk az elöregedő településszerkezettel, de az csak néhány százalékos csökkenést eredményezett volna, sokkal inkább a következő táblázat ad magyarázatot a drasztikus gyermeklétszám csökkenésre.

²⁴ Helyi Esélyegyenlőségi Program- HEP Bábonymegyer 2019. 67.
<https://hep.tef.gov.hu/Public/PublishedProgramSearch.aspx>

²⁵ Helyi Esélyegyenlőségi Program- HEP Bábonymegyer 2019. 67.
<https://hep.tef.gov.hu/Public/PublishedProgramSearch.aspx>

Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma

megnevezés és	2012	2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	október	január	október	január	október	január	október	január	október	január	október	január	október
Óvodai HH	18	21	15	8	2	2	1	1	1	2	0	0	0
Óvodai HHH	5	3	0	2	2	4	0	1	0	0	0	0	1
Általános iskolai HH	28	48	39	28	8	2	3	3	2	5	8	11	10
Általános iskolai HHH	11	17	5	4	4	10	2	4	0	0	2	4	9
Középfokú HH	12	26	13	15	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Középfokú HHH	6	6	1	1	2	1	1	0	0	0	0	0	0
Összes HH	58	95	67	51	10	6	4	4	3	7	8	11	10
Összes HHH	22	26	6	7	8	15	3	5	0	0	2	4	10

forrás: Oktatási Hivatal²⁶

Látható, hogy az általános iskolába (alsó/felső egyaránt) járó gyermekekből 20 fő vagy hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű. Részben ebből következik, hogy az Bábonymegyeri Általános Iskolában megmaradt gyerekek mindegyike hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű.

²⁶ Helyi Esélyegyenlőségi Program- HEP Bábonymegyer 2019. 56.
<https://hep.tef.gov.hu/Public/PublishedProgramSearch.aspx>

Az iskola jelenleg a bábonymegyeri diákok azon gyerekeit tanítja, akiknek családja valamilyen hátránnyal küzd, ez a hátrány a mélyszegénységgel és iskolai végzettséggel szorosan összefügg (A 20 fő úgy alakul statisztikailag, hogy alsós és felsős is benne van 14 éves korig, aki nálunk elvégezte az alsót, Tabra megy felsőbe).

Aki meg tudja tenni (mert megfelelő anyagi kerettel rendelkezik) elviszi gyermekét a Tabi Takáts Gyula Általános Iskolába, mert úgy véli, ott a gyermeke olyan oktatásban részesül, ami a későbbiek során javára válhat.

Az iskola fennmaradása részben csak azon múlik, hogy van-e a településen elég szegény család, aki nem engedheti meg magának a gyermeke utaztatását (a gyermek bérlete ingyenes lenne, de a kísérőnek egész jegyet kell vennie- ez az 500 Ft naponta olyan megterhelő sok családnak, hogy fel sem merül, hogy elvigyék a gyerekeket más településre, amíg helyben van oktatás), és így nincs választási lehetősége.

Bábonymegyeri Iskola - Oktatás helyzete

Személyi feltételek:

2 fő általános iskolai tanító, valamint 4 fő plusz oktató látja el az oktatást, akik heti egy/két órában áttanítanak a mi iskolánkban (német, informatika, úszás és hittan). 1 fő fejlesztő pedagógus heti 1 alkalommal jön a gyerekekhez és 1 fő logopédus heti egy alkalommal foglalkozik az egyik beszéd fogyatékos kislányunkkal.

Minden oktatónk bejáró. Munkába járásukat személyautóval és/vagy tömegközlekedési eszközzel meg tudják oldani. A fentiek egészülnek ki egy félállású technikai munkatárssal, aki takarítja az iskolát. Szaktanári ellátottságunk 100%-os. Szerencsére minden tantárgy oktatását szaktanárok látják el.

Intézményi statisztika - Tanulói létszámok

Intézményi statisztika 2022. októberig: 11 fő

1.osztályos .-----4 fő

2.osztályos.-----2 fő

3.osztályos.----- 1 fő

4.osztályos.----- 4 fő

Tanulói létszámok félév végén:

1.osztályos .-----3 fő

2.osztályos.-----2 fő

3.osztályos.----- 1 fő

4.osztályos.----- 2 fő

Összesen:

-----8 fő (9 fő- SNI miatt)

A tanulói létszám csökkenésének okai: minhárom gyermek távozása annak a szociokulturális háttérnek az következménye, melyben a családok és benne a gyermekek élnek. A hátrányok néhol már oly nagyok, hogy a jelenleg működő szociális háló nem tudja ezeket kezelni, így a háló nagy lyukain kipottyannak a gyerekek.

SNI-tanuló:

1 fő

- Besorolása: F 80.1; F83; A tanuló sajátos nevelésű igényű, beszédfigyatékos, beszéd és nyelvfejlődési zavarral küzd és súlyos tanulási zavarral is küzd, ezért különleges bánásmódra jogosult, kiemelt figyelmet igényel. **-2 tanulóként kell figyelembe venni.** Fejlesztéséhez nélkülözhetetlen egy logopédus és gyógypedagógus együttes segítsége, munkája.

BTM-es tanuló:

Jelenleg: 5 fő

A számokból látható, hogy a **8 gyermek közül 6** gyermeknek van szüksége valamilyen speciális fejlesztésre. Ezt az oktatás során nem lehet figyelmen kívül hagyni. A tanórai differenciálás már az osztatlan osztály miatt is szükséges, ezt differenciáljuk tovább egyes tanórákon a képességek szintje szerint.

Hátrányos helyzet:

Az itt tanuló gyerek mindegyike hátrányos helyzetű.

7 főnek jár az ingyenes étkezés.

HHH-s 5 fő

HH-s: 2 fő

Felzárkóztató foglalkozásra 6 fő jár -heti egy órában.

Tantárgyi felmentett nincs.

Tanulmányi eredmények, osztályátlagok:

1. osztály: (3 fő) : 1 jól megfelelt, 1 megfelelt és 1 felzárkóztatásra szorul,
2. osztály: (2 fő) 2 megfelelt
3. osztály: (1 fő) 4, 3
4. osztály: (2 fő) 4,2

Gyermekjóléti szolgálat megkeresése 6 fő esetében volt. Ebből 4 alapellátásban van kettő pedig védelembe vett gyermek.

Diákjaink rengeteg alap hiányossággal küszködnek, és ugyanazt a dolgot írják meg, mint bármely más iskolában, mégis véleményem szerint óriási erőfeszítésbe kerül a pedagógusoknak felkészíteni őket az elsajátítandó tananyag minimum követelményére. Csak az alapok elsajátítása a cél, de sajnos még ott is sok dolgot el kell engednünk, és szorítkozni a minimumra, de egyre több olyan tananyagot is hozzá tudunk tenni az alapokhoz, melyet pár éve még lehetetlennek gondoltunk.

Összesítés 3-4. osztály:

Tanulmányi átlag	Kitűnő értékelések száma	Bukások száma	Tanórai dicséretetek száma
4,23	0	0	0

Hiányzások:

Tanórai hiányzás	
Igazolt	Igazolatlan
684	0

A hiányzások száma kezd zavaró lenni az oktatás során. Már több szülő figyelmét is felhívtuk arra, hogy amennyiben nem jár gyermekük rendszeresen iskolába, úgy osztályozó vizsgát kell tenniük év végén. Sokszor csak a szülői hanyagság eredménye a hiányzás, nem pedig komoly betegségek állnak a háttérben. Mivel a gyermekorvosi és háziorvosi rendszer is elvesztette ellenőrző szerepét, így bárki, bármikor kaphat igazolást és ennek megvannak a maga pozitív és negatív hatásai is.

Több olyan kisdíákunk is van, aki reggel felkel csendben és eljön iskolába, mert már nem szeretne otthon maradni. Ha pedig egy hosszabb szünet után megkérdezzük, hogy milyen jó dolog történt veled amíg nem láttunk, nemegyszer érkezik olyan válasz is, hogy az a jó, hogy végre jöhetett iskolába.

Tárgyi feltételek:

Ebben a 8 fős általános iskolában minden rendelkezésre áll, ami egy korszerű oktatáshoz ma már azt mondják, gondolják, hogy elengedhetetlen.

TORNATEREM:

Felszereltsége szeptember óta folyamatosan fejlődik- sok köszönet érte a Tabi Takáts Gyula Általános Iskolának. A tornateremben minden olyan eszköz rendelkezésre áll, mely lehetővé teszi a gyerekek mozgásfejlesztését.

TANTERMEK:

Az emeleti részen mind a három helyiséget használjuk (2 tanterem és egy volt igazgatói szoba). Mivel az emeleti tanterekben **minden rendelkezésre áll**, mely a **korszerű** oktatáshoz szükséges, így semmiben nem szenvednek hiányt a gyerekek.

Az emeleti teremben interaktív tábla segíti a diákok és pedagógus munkáját, valamint egy pályázati forrásból a Siófoki Tankerület 10 db tabletet is az iskola rendelkezésére bocsájtott, mely segítségével csökkenthető az a digitális szakadék, amely az itt tanuló gyerekek szociális hátrányából következik.

Januártól az informatika terem felköltöztettük a volt igazgatói szobába.

A működéshez szükséges írószerek, tisztító szerek, fertőtlenítő szerek, kéztörölők, WC papírok rendelkezésre állnak.

A pedagógiai, szakmai munka értékelése

Iskolánkban a nevelő-oktató munkát a tabi székhely intézménnyel közös pedagógiai program alapján végeztük a tanév folyamán. Az iskolában összevont osztály van, melyben 1-4. évfolyamig oktatjuk együtt a gyerekeket. Ennek megvannak a hátrányi és az előnyei is.

A pedagógustól nagyobb felkészülést igényel egy 45 perces órán 4 évfolyamot tanítani, és már értelmét veszti itt a hangos és halk óra, mely a két évfolyamos oktatásnál még jól használható volt. Itt eszközök, ötletek, módszerek kellenek, hogy a megfelelő ütemben folytatható legyen az oktatás a helyi tanterveknek megfelelően.

Mivel kis létszámú osztályokról beszélünk így mégis megoldható, hogy mindenkire elegendő figyelem jusson egy tanóra alatt. Mivel egy-egy tananyag az évek alatt ismétlődik, így aki elmaradt egy nagyobb tananyaggal pl. 2-os korában, annak még két év áll rendelkezésére, hogy a kisebb évfolyamokkal együtt ezeket megtanulja. Itt értelmet nyer a differenciált oktatás és a folyamatos gyakorlás kifejezés is.

A kis létszámú osztályok lehetővé teszik az egyénre szabott, differenciált oktatást. Természetesen figyelembe kell venni, hogy egy órán már négy felé differenciálunk, hisz négy évfolyamot tanítunk egyszerre. Sajnos nincsenek jól kidolgozott tananyagok az ilyen esetekre, így a pedagógus kreativitására van bízva az ilyen típusú oktatás. Csak remélni tudom, hogy megfelelően az elvárásoknak. Kiemelt figyelmet fordítottunk a matematika, az írás-olvasás, az idegen nyelv, az informatikai alapkészségek, képességek fejlesztésére.

Iskolai szociális munkás segíti tevékenységünket. Bármilyen gondunk van szólunk neki is, hogy együttes erővel, kezdeményezéssel stb. tudjunk átjutni a problémákon. Minden nap van olyan eset, mely beavatkozást igényel: kabát, cipő hiány, felszerelés hiány... ezeket személyes adományokból tudjuk pótolni.

Szülőkkel/gondviselővel való kapcsolat:

A szülőkkel a kapcsolattartás napi szinten zajlik. Nincs olyan szülő/gondviselő, akivel ne tudnánk közösen együttműködni. Szerencsére eddig még bizalommal vannak felénk. Mivel a közösségi média nagy szabadságot és lehetőséget ad, ezért a szülők is napi kapcsolatba tudnak

lépni velünk, ha bármi gondjuk adódna, még akkor is, ha a tényleges személyes kapcsolattartásra kevesebb esély és lehetőség adódik.

Messenger csoportot hoztunk létre, ahol a szülő a gyermeke iskolai életébe is bepillantást nyerhet általunk (zárt csoport és a szülők aláírásukkal nyilatkoztak arról, hogy a feltöltött anyagot harmadik személynek nem adják /küldik tovább).

Egészség/tisztaság:

A mi iskolánk számára ez is kemény terep. Itt sajnos a gyerekek mellett a szülőket is jó lenne oktatni/nevelni. Sajnos napi szinten küzdünk a fejtetűvel, a koszos ruhával, kézzel, körömmel. A mélyszegénység és az eltérő „komfortszint” itt erőteljesen megjelenik. Ezt próbáljuk kellő toleranciával, figyelemmel, kedvességgel rendezni.

Hátrányok; érdekességek

Mivel romológusként is végeztem, ezért nem most találkozok először a mélyszegénységgel, vagy az eltérő szocializációs háttérrel.

- Aki nem járt hasonló közösségben az nem érti, hogy mi az, hogy a télapó/nyuszi nem jött vagy eltévedt és nem érkezett meg egy családhoz a várt napon, ezért ezt a hiányosságot, érzést, ajándékot nekünk kell pótolnunk.
- Aki nem látott ilyet el sem tudja képzelni, hogy van olyan család, ahol hiányzik az áram a házból, ezért gyertyával világítanak.
- Aki nem gondol bele, hogy mekkora szakadékok vannak családok között az nehezen tud ilyen iskolában tanítani.

Legtöbbször a fenntartó nem látja a különbségeket. Nem érti, nem kérdez és ezért elpazarol egy csomó forrást olyan dolgokra, melyek nekünk hasznavehetetlenek.

***Példa a fentiekre:** 1,5 millió forint értékben érkeztek hozzánk lego robotok, amelyeket programozni kell/lehet. Engem iskoláztak be egy év után, hogy kitanuljam a lego robotika csínját, a humán beállítottságú tanító nénit. Elismerem jó dolog a robotika, de van olyan család, ahol áram sincs a házban, ahol laknak. Lehet nem erre kellett volna szánni milliókat*

A Bábonymegyeri Iskola veszte

Egy 2006-os tanulmány²⁷ a kisiskolák helyzetét vizsgálva összeállított egy listát, hogy mit érdemes figyelembe venni a településeknek, amennyiben fejleszteni és megtartani szeretné az iskoláját. Amennyiben ezt a listát vesszük alapul és ezen szempontrendszer szerint végig nézzük a múltbeli és a mostani történeteket adott esetben válaszokat kapunk arra, hogy a tündöklésből milyen gyorsan lehet eljutni a bukásig.

- **Kövesse nyomon a népesség alakulását: születések és halálozások száma, elvándorlás, bevándorlás, és készítsen az elkövetkező évekre előrejelzést a gyermeklétszámot illetően:**

Bábonymegyer demográfiai adatai: 1990-es évek elején meghaladta a 950 főt Bábonymegyer lakosságszáma, de 2021-es adatok szerint már csak 804 fő.

Bábonymegyer (2831)	2017	2018	2019	2020	2021
Lakónépesség (dec. 31.) (fő)	785	764	800	804	804
Állandó népesség; 0-14 éves férfiak (dec. 31.) (fő)	67	62	67	67	70
Állandó népesség; 0-14 éves nők (dec. 31.) (fő)	59	52	57	56	57
Állandó népesség; 15-17 éves férfiak (dec. 31.) (fő)	16	14	11	12	13
Állandó népesség; 15-17 éves nők (dec. 31.) (fő)	9	10	12	14	13

Forrás: Teir saját összeállítás

A táblázatból látszik, hogy az elmúlt évben nem csökkent a lakónépesség száma, tehát, akár ez öröme is adhatna okot, hisz a 0-14 éves korosztály 2021-ben 127 fő, melybe csupán feltételezhető, hogy az alsó tagozaton tanuló gyerekek száma 25-30 fő között helyezkedik el, és ebből jelenleg csupán 8 főt írtak a Bábonymegyeri Iskolába. Tehát nem csak a demográfiai adatok a felelősek a gyermekek létszámának csökkenéséért az iskolában. A lent lévő táblázatban látszik, hogy a 90-es években is jócskán 100 alatt volt a gyermekek száma az

²⁷ Kistépülések kisiskolái. (2006) Az Oktatáspolitikai Elemzések Központja nyilvános közpolitikai elemzése. sulinova Kht., Budapest.

iskolában, de a mostani 8-10 fő természetesen sok kis dolog együttes összejárása eredményezhette/okozhatta.

Bábonymegyer (2831)	1990	2017	2018	2019	2020	2021
Lakónépesség (dec. 31.) (fő)	965	785	764	800	804	804
Általános iskolai tanulók a nappali oktatásban (fő)	81	14	14	12	9	9

- Vegye figyelembe a település földrajzi adottságait, közlekedését:

Bábonymegyer megyehatáron helyezkedik el (Somogy-Tolna vármegye határában van), Tabtól 8 km távolságban. A tabi kisváros közelsége jótékony hatással lehet a demográfiai adatok alakulására, de az iskola szempontjából veszélyforrás is egyben. Miért?

Bábonymegyer nem zsáktelepülés, és közösségi közlekedés szempontjából előnyös helyen helyezkedik el, mivel a Zamárdi Tab összekötőút megépítése előtt (2012 előtt) a kistérség amennyiben Siófokot, esetleg a Balatont szerette volna elérni, vagy az autópályára igyekezett, minden esetben át kellett autózson, vonatozzon, buszozzon ezen a településen. Megyén belül a településhez legközelebb Tab város helyezkedik el. Tabra eljutni, mind személyautóval, mind busszal nagyon könnyű és a szabad iskolaválasztás a 90-es évektől lehetővé is tette, hogy adott esetben akinek oka, indoka, lehetősége volt gyermekét már Tabra vigye a városi iskolába.

Ha a környező kistelepüléseket nézzük, akkor azt is látni kell, hogy azok mögött mindig volt egy még kisebb település (kivétel ez alól Somogyeggyes), és így nagy részben a szülők ha vitték is a gyermeküket általában a legközelebbi iskolába iratták gyerekeiket, ha nem szeretnék volna a saját településükre. (Kánya „mögött” földrajzi szempontból ott van Somogyegres, Tengőd, Bedegkér, tehát ha bárhol megszűnik az oktatás, akkor azok a gyermekek első körben nem Tabra mennek, hanem Kányába, talán ez a Kányai 15 fős iskola (ÖNÁLLÓ) fennmaradásának egyik oka).

- A tanulókorú népesség várható alakulása az elkövetkező 6 évben.

Látjuk a fenti táblázatokból, hogy Bábonymegyer nem áll rosszul a mutatókkal, mégis érdemes a közösségmegtartó erőt már akkor kialakítani, amikor a gyermek még nem érte el

az óvodás korosztályt, hiszen ha addigra kialakult egy jó kapcsolat a szülő, település, óvónő és tanítónő között, akkor nagyobb eséllyel fogja a szülő a helyi óvodába, majd a helyi iskolába íratni gyermekét.

- **A szülők elégedettsége az iskola nevelő-oktató munkájával, az önkormányzat fenntartói tevékenységével.**

Itt sajnos azért nem versenyezhet egy már a lejtőn lévő iskola a közeli városi iskola mutatóival. 2004-től az integrációs folyamatok mentén az osztályok átlaglétszáma átalakult és a hatékonyság, gazdasági fenntarthatóság került előtérbe, és ennek szemlélteben próbálják az oktatási feladatokat ellátni az önkormányzatok.

A központi mérési, hatékonysági mutatók nem elterjedtek, és mire elterjednének, addigra az alsó osztály marad csak alsó évfolyamokon nem beszélhetünk egészen 2022-ig országos mérési eredményekről. A novemberi mérések még a dolgozat írásakor sem nyilvánosak, így az áprilisi iskolai beiratkozást nem befolyásolják. A szülő elégedettsége sok esetben nem mérhető, lehet, hogy elégedett szülő is elviszi gyermekét, csak azért mert a szomszéd kislány is a városi iskolába jár.

- **A szülők neveléssel-oktatással kapcsolatos igényei, elvárásai és a település lakosságának iskolával szembeni elvárásai.**

A nemzetközi szakirodalom nemzetközi tapasztalatok szerint a kisiskolák – a városi intézményektől némileg eltérő módszerekkel – képesek jó minőségű oktatás biztosítására. Ez véleményem szerint a Bábonymegyeri Iskolára is jellemző. Az itt folyó munka többségében a hozzáadott pedagógiai értéken alapul.

Az elmúlt évek alatt sajnos az iskola hírneve eltolódott negatív irányba (fenti fejezetben megjelent, hogy büntető telepként is funkcionál). Az iskola külső kommunikációja nehézkes volt és sok esetben már a belső kommunikáció is negatív hozzáállást mutatott. Hogyan írassunk egy gyereket a helyi iskolába, ha az iskolában tanító pedagógusok is rossz véleménnyel vannak az iskoláról?

Ha ehhez hozzávesszük, hogy valóban befogadta a nehezen kezelhető, adott esetben tanulási nehézséggel küzdő gyermekeket, de nem dolgozott ki stratégiát, nem alkalmazott új használható módszereket ezen gyerekek integrációjára, akkor láthatatlanul sült el rossz irányba

az a szándék, hogy befogadó iskolaként létszámot is emelünk adott esetben. A pillanatnyi létszámemelés a végére a visszájára sült el.

A helyi lakosság elvárása már nem csak az lett 2000 után, hogy helyben legyen az iskola, hanem, hogy helyben legyen egy jó nevű színvonalas iskola. Amennyiben ennek a kíváncságnak nem tudott megfelelni, akkor természetesen azok a szülők, akik tehették kerestek 8 km-rel távolabb egy olyan iskolát, ahol ezt megkaphatták.

Jelen pillanatban ha megkérdezzük (meg is tettem), hogy mit várnak el az iskolától a szülők, akkor a színvonalas oktatás most is megjelenik, de ennél is fontosabb a hátrányos helyzetű szülőknek, hogy helyben tudják a gyerekeiket biztonságban. Ha ehhez társul adott esetben egy színvonalas, de akár közepes oktatás is, akkor a mi hátrányos helyzetben lévő szülői közösségünk mér elégedett.

Ha viszont nem csak a hátrányos helyzetű családokat szeretnénk elérni, hanem a település többi iskolás korú gyermekét is, akkor már nem elég a helyben lévő iskola varázsa, annál sokkal többet kellene letenni az asztalra.

Egy megtépzott, megtaposott hírnevet nagyon nehéz tisztára mosni és gyanítom évekre van szükség, olyan stratégiai irányokkal és marketinggel, melyre nem biztos, hogy alkalmas a két tanítónéni.

Beiratkozás 2023/2024

A szakdolgozatba beiktatom a nagyon friss adatokat is, mert tanulságosak. A 2023/2024-es tanévre 2023. április 20 és 21 között kellett beíratni a tanköteles gyermekeket. Ez minden iskolának az életében úgy vélem izgalmas esemény főleg, ha kisiskoláról van szó. Ilyenkor akár iskolák bezárása is elkezdődhet.

A Bábonymegyeri Iskolából 2 gyermek megy el ötödik osztályba, így a 8 fő eléréséhez szükséges legalább két beiratkozó.

Mit tehetünk, hogy ez a két beiratkozó gyermek meg is találjon bennünket? Természetesen szoros kapcsolatot ápolunk a helyi óvodával.

Bábonymegyeren lakó iskolaköteles gyermekek száma jelenleg 9 fő. A 9 főből csupán 4 jár a Bábonymegyeri Napsugár Óvodába. Mi már csak ezt a 4 főt tudjuk elérni. A többi 5 gyermeket szülei már óvodába is Tabra vitték. Ebből jól látható, hogy az intézményi együttműködés

nagyon fontos. Ha jó az óvoda és minden helyi család képzetében ez él, akkor nem fogja utaztatni 3 éves gyermekét, hanem a helyi óvodába járattja. Ha 9 gyermek járt volna a helyi óvodába, akkor nagyobb merítési lehetőségünk lenne az iskolai beiratkozásnál is, hisz egy csoport gyerekei, barátnők stb. ugyanoda akarnának menni, ha közben sikerülne szép fehérre mosni a hírnevünket. Mivel az óvodába csak 4 gyermek volt tanköteles, így őket igyekeztünk elérni. A 4 főből 3-an hozzánk iratkoztak, ami jónak mondható, hisz két fő megy el, 3 jön, emelkedik a létszámunk, mégis ez a létszám oly csekély, hogy félek nem fog a végén osztani szorozni.

A szabad iskolaválasztással hatási a Bábonymegyeri Iskolára vonatkoztatva: egyenes út a bezáráshoz?

Kertesi Gábor és Kézdi Gábor Iskolai szegregáció, szabad iskolaválasztás és helyi oktatáspolitikai 100 magyar városban²⁸ című írásukban kifejtették, hogy a szabad iskolaválasztás egyenes velejárója, hogy a magasabb társadalmi helyzetben lévő szülők a legtöbb esetben elviszik gyermeküket oda, ahol a nagyobb színvonalú oktatást nyújtó intézményt sejtik. Így a szegényebb sorsú gyermekek, alacsonyabb társadalmi státuszukból következően maradnak a helyi iskolában (ha jó, ha nem), ezzel erősödik a hátrányos helyzetű tanulók aránya, mely újabb elvándorlást eredményez, amikor már nem csak az értelmiség, hanem a középréteg gyermekei is elhagyják a helyi iskolát, ezzel még erősödik a hátrányos helyzetű tanulók koncentrációja, előidézve egy szegregált, hátrányos helyzetű iskolamodellt. Kialakul a esélyegyenlőtlenség, mely nem visszafordítható és a szegregált iskola hamar szembesül azzal, hogy csak a leghátrányosabb réteg gyermekei járnak az iskolába, akiknek semmi esélyük más iskolába menni.

A szabad iskolaválasztás lehetőségét megadva, valójában elismeri, vagy azt sugallja az oktatáspolitikai, hogy nem minden iskolában van azonos oktatás. Nem mindenhol ugyanazt kapod. Nem mindenhol ugyanazt nyújtják a gyermekednek.

²⁸ Kertesi Gábor – Kézdi Gábor (2014): Iskolai szegregáció, szabad iskolaválasztás és helyi oktatáspolitikai 100 magyar városban. Budapest Munkagazdaságtani Füzetek (BWP) 2014/6, Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Közgazdaság-tudományi Intézet – Budapesti Corvinus Egyetem, Emberi Erőforrások Tanszék. Elérhető: <http://www.econ.core.hu/file/download/bwp/bwp1406.pdf>

A szabad iskolaválasztás jogának kihirdetését követő 10 éven belül már kutatásokkal igazolható adott esetben a negatív hozadék²⁹. Minden áprilisi rémálom (bezárunk, nem zárunk be) ennek a következménye. A szegregáció ilyen mértékű „túltolása” a szegregált területeken újratерenti a szegénységet, kisebb esélyt adva a kitörésre és a szocializációs minta átírására.

Talán nálunk már nem is ez aggasztó, sokkal inkább az, hogy így ellehetetlenítik az iskolát (már megtörtént) és egyenes út vezet a felszámolásához. Soha többet nem lesz iskola a kistelepülésen. Kérdés mi lesz azokkal, akik nem tudták eddig sem megoldani, hogy a közeli városba vigyék a gyerekeiket. Kérdés, hogy azok a gyerekek, akik eddig védett környezetben voltak a saját hiányukkal, veszteségükkel mit fognak kezdeni a városi elit iskolában, illetve velük mit kezd az iskola? (8 gyermekből 5 BTM-s, és 1 gyermek SNI-s) .

A szabad iskolaválasztás csak azoknak adatik meg, akik kellő anyagi vagy egyéb erőforrással rendelkeznek, hogy gyermekük napi kétszeri szállítását meg tudják oldani. Hiába ingyenes a buszjárat a gyermek részére, ha a szülő nem tudja magának kifizetni a buszjegyet.

Azt is tapasztalom, hogy a nálunk tanuló gyermekink nagy része rengeteg problémával találkozna a városi iskolában, és itt még csak a kis rész lenne az előítéletektől átitatott szemlélet, melyet sok esetben látok megnyilvánulni irányukba.

Felülírhatnánk az előítéleteket a falusi iskolával kapcsolatosan, ha évekig olyan gyermekek kerülnének ki a kezünk közül, akik nemhogy megfelelően, de kiválóan teljesítenének a felsőben (ami már a városban van). De ez csak álom, hisz olyan hiányokkal kerülnek hozzánk a gyerekek, hogy az is nagy öröm, ha az iskolai elvárt minimum szint fölé tudjuk őket segíteni.

Amíg a jó képességű gyermekeket automatikusan igyekeznek elvinni, addig nem tudunk bizonyítani, hogy mi legalább olyan jó iskola vagyunk, mint a városi, még ha sokszor más módszereket is alkalmazunk, vagy eltérő utakat járunk be.

Összegzés

A Tabi Kistérségben az elmúlt 15 évben jelentős mértékben csökkent a gyermeklétszám és ezzel arányosan csökkent az iskolai osztályok szám és iskolák száma is. Ha feketén fehérén a tényekre szorítkozunk, akkor megvan az egyenes arányosága a dolgoknak: nincs gyermek, nincs iskola.

²⁹ Podráczky Judit (2018) 44.

Akár itt pontot is lehetne tenni az egész értekezés végére, és már az elejére is. Mégis, ha közelebbről szemléljük, látható válnak azok a sokszor közelről nézve láthatatlan szálak, melyek egy iskola sorsát irányítják.

Az általam vizsgált kisiskolák megmaradása soha nem a szerencsén múlt, és a bezárásoknak is mindig megvolt a maga oka. A térségben csak az elmúlt 7 évben 3 iskolát bezártak, és természetesen egyrészt a csökkenő gyermeklétszámmal lehetett magyarázni az összes bezárást, de valójában mindhárom iskola bezárása a pedagógushiánnyal magyarázható. Nem volt már aki oktasson a végeken, hiába hirdették meg az állásokat, éppen ezért nem volt mit tenni, rákerült a lakat az épületekre, a gyerekeket pedig elvitték a közeli/távoli városi iskolába.

Akik megmaradtak (Kánya, Törökkoppány, Somogyeggyes), azoknak volt pár adu a kezükben. Kánya és Törökkoppány is azért tudta fenntartani a létszámát és ezzel együtt az iskoláját is, mert kedvező földrajzi adottságokkal rendelkezik az iskola megmaradásához, valamint kedvezően ki is tudta aknázni ezeket a földrajzi környezet adta lehetőségeket, valamint ezzel együtt sikerrel küzdött a fennmaradásért a fenntartónál. Somogyeggyes érdekes helyzetben van, hisz szintén iskolától független tényező segíti a megmaradását: nazarénus szülők gyerekei töltik meg az osztálytermeteket, adott esetben 3-4 család is elég a fennmaradáshoz a nagycsaládi rendszer okán. De mind a három esetben elmondható, hogy az iskolák hitelesek tudtak maradni a helyi közösség számára és éppen ezért ha küzdelemről volt szó, akkor a helyi közösség is hajlandó volt elmenni a végsőkéig.

Nágocs és Bábonymegyer egy kicsit más helyzetben van. Látható, hogy Nágocs elveszíti 8 osztályát a következő tanévtől, arra a sorsra jut, mint Bábonymegyer 2015-ben, vagyis kimegy az utolsó felső osztály és már csak alsó marad.

Bábonymegyeren 2020/2021 tanév első félévében személyi változás történt, amely befolyásolja/ta az iskola jövőjét is. 2020. december 5-ig az iskola tagintézmény vezetője és szaktanára nyugdíjba ment, de helyette a Siófoki Tankerület nem nevezett ki senkit tagintézmény vezetőnek. A vezetői döntések a tabi iskola igazgatójának kezében vannak. Ez a jelen munkálatokra, oktatásra nem hat ki semmilyen formában, mert eddig sem volt az iskola önálló sem gazdasági, sem szervezeti szempontból, mégis a tendencia jól látható, melyben a kisiskola egyre jobban elveszíti önállóságát, míg el nem tűnik a semmibe. 2023. márciusában folytatódott a tendencia, miszerint a Siófoki Tankerület kérelmezte a Minisztérium felé, hogy a Tagiskolából immáron Telephely legyen (így nem kell kineveznie tagintézményvezetőt). Újabb ütés ez az iskola falaira.

És elérkeztünk a dolgozat végére a mostba, ahol minden jel rezdülés arra mutat, hogy a következő tanévben már nem lesz a Bábonymegyeri Iskola sem, bezárják. Miért? Ugyanazért mint minden iskolát, egyrészt kevés a gyermeklétszám, másrészt pedagógushiány van. Ugyan, ebben az iskolában még van két tanítónő, de sajnos Tabról elmegy 3 tanító, így a nagy iskola vezetése abból merít, amiből tud, és belőlünk tud, így előre jósolható, hogy a településen megszűnik a 2023/2024-es tanévben az iskola, oka a pedagógushiány lesz (csak éppen az anyaintézmény pedagógushiánya okozza a kisiskola vesztét).

Bár lenne téves következtetése dolgozatomnak és bár kellene valakinek erre a dolgozatra egy kiegészítést tenni, miszerint a dolgozat készítője tévedett.

Köszönet

Hálás köszönetemet fejezem ki témavezetőmnek Velner Andrásnak, valamint a Tabi Kistérségben dolgozó kisiskolák, iskolák vezetőinek, tanárainak, tanítóinak akikkel sikerült elbeszélgetnem, vagy interjút készítenem:

- Knopf Antal Bábonymegyeri Iskola volt igazgatója
- Nagy Kornélia- Bábonymegyeri Iskola utolsó felsős osztályfőnöke, aki az utolsó 8. osztályt vitte ki.
- Léerné Schmuck Krisztina Kányai Általános Iskola vezetője.
- Csizmadia Nándor- Tabi Takáts Gyula Általános Iskola és AMI igazgatója (itt nem interjú készült, csak egy kötetlen beszélgetés, iskola jelenéről, jövőjéről- részben spontán)
- Varga Andrea- Törökkoppányi Általános Iskola vezetője
- Király Csilla- Tabi Takáts Gyula Általános Iskola és AMI Somogymeggyesi Tagintézményének vezetőjével.
- Rentler Eszter- Andocsi Szent Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Nágocsi Tagintézménye – magyar tanár
- Halász Lajosné- Tabi Takáts Gyula Általános Iskola és AMI Bedegkéri Tagintézményének volt vezetőjével.
- Beta Izabella tanító Bedegkéri Tagintézményben bezárásig és Bábonymegyeri Tagintézményben jelenleg is.

Felhasznált irodalom

- Forray R. Katalin (1998): A falusi kisiskolák helyzete. Educatio Füzetek, Kutatás Közben 220, Oktatókutató Intézet, Budapest. [2023. 04. 03] URL: <https://docplayer.hu/11562447-A-falusi-kisiskolak-helyzete.html>
- Forray R. Katalin (2008): Falusi kisiskola a lokális társadalomban 248. in: Kozma Tamás-Perjés István szerk: Új kutatások a neveléstudományokban. [2023. 04. 14]
- Helyi Esélyegyenlőségi Program- HEP Bábonymegyer 2019.[2023. 04. 02] URL: <https://hep.tef.gov.hu/Public/PublishedProgramSearch.aspx>
- HERMANN Zoltán (2005): A falusi kisiskolák és a méretgazdaságossággal összefüggő hatékonyságvesztések. In: Hermann Zoltán (szerk.): Hatékonysági problémák a közoktatásban. Országos Közoktatási Intézet, Budapest. 73-85. URL: <http://www.ofi.hu/tudastar/hatekonysagi-problemak/falusi-kisiskolak> [2023. 04.11]
- Kertesi Gábor – Kézdi Gábor (2014): Iskolai szegregáció, szabad iskolaválasztás és helyi oktatáspolitikai 100 magyar városban. Budapest Munkagazdaságtani Füzetek (BWP) 2014/6, Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Közgazdaság-tudományi Intézet – Budapesti Corvinus Egyetem, Emberi Erőforrások Tanszék. [2023. 04. 12] URL: <http://www.econ.core.hu/file/download/bwp/bwp1406.pdf>
- Kistételek kisiskolái. (2006) Az Oktatáspolitikai Elemzések Központja nyilvános közpolitikai elemzése. suliNova Kht., Budapest 59 p. [2023. 04. 02] URL: <https://adoc.pub/queue/kistelepulesek-kisiskolai.html>
- Közzétételi Lista. Andocsi Szent Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola 2022. URL: <https://kir2info.kir.hu/pub/Index/034127>
- Közzétételi Lista. Kányai Általános Iskola 2022 . [2023. 04. 06] URL: <https://kir2info.kir.hu/pub/Index/102929>
- Közzétételi Lista. Tabi Takáts Gyula Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola 2022. [2023. 04. 10] Url: <https://kir2info.kir.hu/pub/Index/034003>
- Közzétételi Lista. Törökkoppányi Általános Iskola 2021. 100. o. [2023. 04. 06.] URL: <https://kir2info.kir.hu/pub/Index/034138>
- Oktatási adatok 2019/2020 [2023. 04. 05] URL: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas1920/index.html>

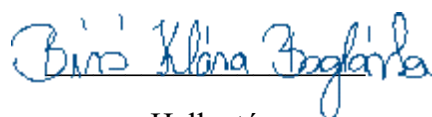
- Palotás Zoltán (szerk.) (2009.): Koppány-völgye Többcélú Kistérségi Társulás Közoktatás-fejlesztési Terve, 2007., 2009. Tab 76. [2023. 04.01] URL: <https://adoc.pub/koppany-vgye-tbbcelu-kistersegi-tarsulas-kzoktatas-fejleszt696d97f8bc2f4bd64ac36fa030ecdf2f36349.html> - sajnos ez csupán egy javított korrektúrázott jegyzet, de az eredeti megtalálható Tab, Petőfi u. 4. sz. alatt (Kistérségi Társulás iroda)
- Pedagógia Program. Kányai Általános Iskola 2021. [2023. 04. 06] URL: <https://kir2info.kir.hu/pub/Index/102929>
- Pedagógiai Program. Andocsi Szent Ferenc Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola 2020. URL: <https://kir2info.kir.hu/pub/Index/034127>
- Pedagógiai Program. Tabi Takáts Gyula Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola 2021. [2023. 04. 10] Url: <https://kir2info.kir.hu/pub/Index/034003>
- Pedagógiai Program. Törökkoppányi Általános Iskola 2021. 100. o. [2023. 04. 06.] URL: <https://kir2info.kir.hu/pub/Index/034138>
- Podráczky Judit (2018: A szülők és az iskola kapcsolatrendszere. Mozaikok huszonegy év történetéből. Tanító, 43-46. c. [2021. 12.03.'] URL: https://tanitonline.hu/uploads/3188/Mozaikok_egyben.pdf
- Pollák Zsuzsanna (2017) : A kisiskolák szerepe, lehetőségei a település (környezet) műveltségi szintjének növelésében. Budapest 2017. BME Gazdasági és Társadalomtudományi Kar Alkalmazott Pedagógiai és Pszichológiai Intézet szakdolgozat.
- TEIR adatok- saját táblák [2023. 04.02- 2023. 04. 25] URL: https://www.teir.hu/rqdist/main?rq_app=teldata és https://www.teir.hu/rqdist/main?rq_app=kister_info_09&rq_proc=alap&xterkod=4409

NYILATKOZAT

Alulírott Bíró Klára Boglárka, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Kaposvári Campus, Közoktatási vezető és pedagógus-szakvizsga szakirányú továbbképzés szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: Kaposvár, 2023. év április hó 24. nap

Hallgató

NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Záródolgozatot/Szakdolgozatot/Diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Záródolgozatot/Szakdolgozatot/Diplomadolgozatot záróvizsgán történő védelemre javaslom / nem javaslom*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: Kaposvár, 2023. április 27.

Belső konzulens

Velner András főiskolai docens

*Kérjük a megfelelőt aláhúzni!

A ZÁRÓDOLGOZAT/SZAKDOLGOZAT/DIPLOMADOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Kisiskolák helyzete a Tabi Kistérségben

Bíró Klára Boglárka

Közoktatási vezető és pedagógus-szakvizsga szakirányú továbbképzés
Neveléstudományi Intézet

Témavezető: Velner András; főiskolai docens; Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus Neveléstudományi Intézet

Szakedolgozatomban a Tabi Kistérség kisiskoláit vizsgáltam, ezen belül kiemelt figyelmet fordítva a Tabi Takáts Gyula Általános Iskola és AMI Bábonymegyeri Tagintézményére.

A dolgozat arra a folyamatra reflektál, mely az elmúlt 15 év alatt történt a Tabi Kistérségben. Ebben az időszakban a drasztikus lakosságcsökkenés a száz éves alapokon nyugvó iskolákat is bezárásra kényszerítette. Közelebbről azonban az is látható, hogy az utolsó mozzanat a bezárásoknál soha nem a gyermeklétszám csökkenése volt, hanem a pedagógushiány.

Több iskola, tagiskola intézményvezetőjével folytatott beszélgetésekből/interjúkból kiderült, hogy ki hogyan tudott talpon maradni és hogyan próbál meg érdekek mentén iskolát fenntartani.

A Bábonymegyeri Iskola azért kiemelt a dolgozatban, mert 2015-ig egy 8 osztályos általános iskoláról beszélünk, majd összevont alsó tagozatról, majd elérkezünk a jelen helyzetbe, mely szerint viszont lehet nem éri meg a következő évet az iskola és Somogy vármegye legújabb iskola bezárása 2023. augusztusában ez az iskola is lehet.